

LAUSUNTOPYYNTÖ TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ:N OLKILUOTO 1- JA 2-YDINVOIMALAITOSYKSIKÖIDEN KÄYTTÖLUVAN EHDOSTA JA SIIHEN LIITTYVÄSTÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Teollisuuden Voima Oyj (jäljempänä TVO) on jättänyt 26.1.2017 valtioneuvostolle hakemuksen, jolla se hakee ydinenergialain (990/1987) 20 §:ssä tarkoitettua käyttö lupaa voidakseen käyttää Eurajoen Olkiluodossa sijaitsevia Olkiluoto 1- ja Olkiluoto 2- ydinvoimalaitosyksiköitä vuoden 2038 loppuun saakka. TVO on täydentänyt hakemustaan 5.6.2017 laitosten käytöstä syntyvän ydinjätteen käsittelyn osalta. Hakemuksesta on järjestetty kuuleminen 1.2.–15.5.2017 ja sen täydennyksestä 19.6. – 15.8.2017. Lausunnot ovat nähtävillä työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) [verkkosivuilla](#).

Ehdotettu ydinjätehuollon lupaehto

Ministeriö on käyttö lupapäätöksen valmistelun yhteydessä päättänyt esittää, että käyttö lupaan lisättäisiin matala- ja keskiaktiivisen ydinjätteen ja muun radioaktiivisuudeltaan sitä vastaavan jätteen huoltoon koskeva lupaehto. Lupaehtoon tarkoituksena on mahdollistaa matala- ja keskiaktiivisten jätteiden aikaisempaa joustavampi ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisempi turvallinen käsittely ja välivarastointi, joka loisi mahdollisuuksia myös muun määrältään vähäisen matala- ja keskiaktiivisen jätteen huollolle. Lupaehto on mahdollista ja sen lisääminen edellyttää luvan hakijan suostumusta. Lupaehto ei koske loppusijoittamista. Ministeriö lisää jätteiden käsittelyä ja varastointia koskevan lupaehtoon myös Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitosyksikköä koskevaan käyttö lupaluonnokseen.

YVA-päätösluonnos

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo nyt, että edellä esitetyn lupaehtoon lisääminen käyttö lupaan on periaatteellisesti siinä määrin merkittävä

muutos 16.11.2016 päätökseen nähden, että päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on tarpeen tehdä YVA-lain (468/1994) 6 §:n mukaisesti. Lisäksi päätöksessä huomioitaisiin myös lupahakemuksen täydennys kesällä 2017.

YVA-lain 6 §:n mukaan ennen päätöksentekoa on arviointimenettelyn tarpeesta käytävä riittävät neuvottelut asianomaisten viranomaisten kesken ja hankkeesta vastaavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätös on annettava tiedoksi hankkeesta vastaavalle siten kuin hallintolain (434/2003) 60 §:ssä säädetään. Päätöksestä on tiedotettava viipymättä kuuluttamalla vähintään 14 päivän ajan hankkeen todennäköisen vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Päätös on julkaistava myös sähköisesti ja lähetettävä tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

TEM teki tätä päätöstä edeltävän päätöksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta 16.11.2016. Päätöksen mukaan YVA-menettelyä ei ole tarpeen tehdä. Päätös koski tilannetta, jossa uutta käyttölupaa haettaessa ei haettaisi merkittäviä muutoksia lupaan tai lupaehtoihin verrattuna voimassa olevaan käyttölupaan.

Lausuntopyyntö

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntonne lupaehdon lisäämisestä ja ympäristövaikutusten arviointia koskevasta päätösluonnoksesta **viimeistään 13.7.2018**.

Ministeriö pyytää ympäristövaikutusten arviointia koskevasta päätösluonnoksesta lausuntoa erityisesti ympäristöministeriöltä, Säteilyturvakeskukselta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja Eurajoen kunnalta.

Annetussa lausunnossa pyydetään viittaamaan asian diaarinumeroon TEM/2555/08.04.01/2016.

Asian käsittelystä lisätietoja antavat työ- ja elinkeinoministeriössä yli-insinööri Jorma Aurela, puh. +358 50 592 2109, sähköposti jorma.aurela@tem.fi ja erityisasiantuntija Jaakko Louvanto, puh. +358 50 444 9763, sähköposti jaakko.louvanto@tem.fi

Riku Huttunen
ylijohtaja

Jorma Aurela
yli-insinööri

LIITTEET

Työ- ja elinkeinoministeriön ehdotus valtioneuvostolle Olkiluoto 1- ja Olkiluoto 2- laitousyksiköiden lupaehdoksi, muistio, 12.6.2018

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen Teollisuuden Voima Oyj:n Olkiluodon ydinvoimalaitoksen laitousyksiköiden Olkiluoto 1 ja 2 käyttöluvan uusinnassa, päätösluonnos, 12.6.2018

JAKELU

Teollisuuden Voima Oyj
Lounas-Suomen aluehallintovirasto
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Satakunnan ELY-keskus
Satakuntaliitto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Suomen ympäristökeskus
Museovirasto
WWF

Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Greenpeace
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Suomen yrittäjät ry
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK ry
AKAVA ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Energiateollisuus ry ET
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Suomen ympäristökeskus
Satakuntaliitto
Fingrid Oyj
Posiva Oy
Fortum Oyj
Fennovoima Oy
Eurajoen kunta
Euran kunta
Nakkilan kunta
Porin kaupunki
Rauman kaupunki
Ympäristöministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ulkoministeriö
Sisäministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Valtiovarainministeriö
Säteilyturvakeskus
Natur och Miljö
Ålands Landskapsregering

Linda Kumpula
Outi Slant

Muistio
12.6.2018

Liite 1
TEM/2555/08.04.01/2016 1/3

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN EHDOTUS VALTIONEUVOSTOLLE OLKILUOTO 1 JA 2 – LAITOSYKSIKÖIDEN LUPAEHDOKSI

Teollisuuden Voima Oyj (TVO) jätti valtioneuvostolle 26.1.2017 hakemuksen Olkiluoto 1 ja 2 -laitosyksiköiden (OL1 ja 2) käyttämisestä, ja täydensi sitä 5.6.2017. Hakemuksesta on järjestetty kuuleminen 1.2.–15.5.2017 ja sen täydennyksestä 19.6. – 15.8.2017. Aiemmin lausunto- kierroksilta saatu palaute on yksittäisiä lausuntoja lukuun ottamatta ollut myönteistä. Lausunnot ovat nähtävillä työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) [verkkosivuilla](#).

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee käyttölupapäätösehdotukset valtioneuvostolle. Lisäksi TEMin tehtäviin kuulu ydinenergialain (990/1987, YEL) 54 §:n mukaan ydinenergia-alan ylin johto ja valvonta. TEM on katsonut, että sillä on ydinenergialakiin perustuvan toimivaltansa nojalla mahdollisuus lisätä käyttölupaan ydinjätteitä koskevia lupaehtoja.

TEM ehdottaa käyttölupaan lisättäväksi matala- ja keskiaktiivisen ydinjätteen ja muun radioaktiivisuudeltaan sitä vastaavan jätteen huoltoa koskevan lupaehdon. TEM:n tavoitteena on mahdollistaa matala- ja keskiaktiivisten jätteiden aikaisempaa joustavampi ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisempi käsittely ja välivarastointi, joka loisi mahdollisuuksia myös muun matala- ja keskiaktiivisen jätteen huollolle käyttöluvan määrittämien rajojen puitteissa. Lupaehdon lisääminen edellyttää luvanhakijan suostumusta. Lupaehto ei koske loppusijoittamista. Ministeriö lisää jätteiden käsittelyä ja varastointia koskevan lupaehdon myös Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitosyksikköä koskevaan käyttölupaluonnokseen.

Tausta

Suomessa ydinjätteiden ja radioaktiivisten jätteiden käsittely, varastointi ja loppusijoitus tapahtuu osana luvanhaltijoiden toimintaa ja sitä pidetään toimivana ratkaisuna. Suomessa on kuitenkin havaittu vähäisiä eriä muun kuin ydinenergian tuotannon seurauksen syntyvää matala- ja keskiaktiivista jätettä, jolle ei ole olemassa loppusijoitusreititä, mutta

jotka tulisi kuitenkin saada turvallisuuden vuoksi asianmukaisesti käsiteltäviä, varastoitua ja myöhemmin loppusijoitettua.

Yleisesti ottaen olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämistä jätteiden käsittelyyn ja varastointiin voidaan edellä kuvatuissa tilanteissa pitää tarkoituksenmukaisena. Tässä tapauksessa Olkiluodossa olevalla ydinvoimalaitoksella on käytössään turvallisuuden kannalta asianmukaiset tilat ja laitteistot jätteiden käsittelyyn ja varastointiin, mutta niiden hyödyntämistä rajoittaa tällä hetkellä se, että nykyiset voimassa olevat käyttöluvut eivät mahdollista joustavampia menettelyjä. Jo tällä hetkellä osa edellä mainitun kaltaisesta jätteestä varastoidaan ja loppusijoitetaan Olkiluodossa, mutta niiden käsittelyä, joka lisäisi turvallisuutta, ei ole mahdollistettu.

Ehdotus

Käyttölupaa koskevaan päätösluonnokseen TEM on kirjannut seuraavat matala- ja keskiaktiivisen jätteen käsittelyä ja välivarastointia koskevat lupaehdot, jotka osin poikkeavat luvanhakijan hakemuksesta:

---

3. Luvanhaltija saa pitää hallussaan, tuottaa, käsitellä ja varastoida Olkiluodon ydinlaitoksilla niiden toiminnan yhteydessä tai seurauksena syntyviä matala- ja keskiaktiivisia ydinjätteitä siten, että jätteiden kokonaismäärä ei saa ylittää missään tilanteessa 30 000 m³.

4. Luvanhaltija saa lupaehdossa 3 määritellyissä puitteissa pitää hallussaan, käsitellä ja varastoida myös muut Olkiluodon ydinvoimalaitosalueella syntyvät matala- ja keskiaktiiviset ydinjätteet ja muut aktiivisuuspitoisuudeltaan niitä vastaavat radioaktiiviset jätteet, joiden tuottamiseen, hallussapitoon, käsittelyyn ja varastointiin on myönnetty ydinenergialain tai säteilylain mukaiset luvat, taikka muualla syntynyttä matala- tai keskiaktiivista jätettä, johon luvanhaltijalla tai Suomen valtiolla on ydinenergialain tai säteilylain mukainen huolehtimisvelvollisuus. Pelkkä jäte-erän käsittely ilman pitkäaikaista varastointia ei kuitenkaan edellytä huolehtimisvelvollisuuden siirtoa.

Perustelut

TVO:lla olisi luvan myöntämisen jälkeen harkintansa mukaan mahdollisuus sopia ydinjätehuoltoon ja muun radioaktiivisen jätteen huoltoon liittyvistä ratkaisuista ja liiketoimista. Lupaehdot eivät siten velvoittaisi TVO:ta käsittelemään ja varastoimaan muuta kuin ydinvoimalaitosten toiminnan seurauksena syntyvää ydinjätettä. Toiminnassa olisi lisäksi otettava huomioon mahdolliset muut ydinenergialain tai säteilylain alaiset lupamenettelyt sekä toiminnan turvallisuus.

Lupaehdon 4 mukaan TVO saisi käsitellä ja varastoida käyttölupien ehtojen kohdassa 3 määritellyissä puitteissa (30 000 m³) myös muut Olkiluodon ydinvoimalaitosalueella syntyvät matala- ja keskiaktiiviset ydinjätteet ja muut aktiivisuuspitoisuudeltaan niitä vastaavat radioaktiiviset jätteet, joiden hallussapitoon, tuottamiseen, käsittelyyn ja varastointiin on myönnetty ydinenergialain tai säteilylain mukaiset luvat.

Käytännössä lupaehto tarkoittaa, että TVO:n olisi mahdollista käsitellä ja varastoida OL1, 2 ja 3 –laitosyksiköiden toiminnan yhteydessä syntyvien matala- ja keskiaktiivisten jätteiden lisäksi myös Posiva Oy:n matala- ja keskiaktiivista jätettä, mikäli ratkaisu myöhemmin katsottaisiin tarkoituksenmukaiseksi. Lisäksi edellytyksenä on, että Posiva Oy:llä on käyttöluupa ydinjätettä tuottavaan toimintaan. Posiva Oy:n tämänhetkisten aikataulujen mukaan lupahakemus jätettäisiin valtioneuvostolle 2020-luvun alkupuolella. OL3-laitosyksikön käyttöluupa on valtioneuvoston käsiteltävänä vuoden 2018 aikana. Myös rakentamisen ja käyttöönoton aikana luvanvaraisesta toiminnasta syntynyt radioaktiivinen jäte olisi mahdollista käsitellä ja varastoida näihin toimintoihin tarkoitetuissa tiloissa.

Lisäksi lupaehdon puitteissa olisi mahdollisuus käsitellä ja välivarastoida myös muualla kuin voimalaitosalueella syntynyttä ydinjätettä tai radioaktiivista jätettä kuitenkin edellyttäen, että huolehtimisvelvollisuus jätteestä on siirtynyt TVO:lle tai Suomen valtiolle.¹ Lisäksi laitoksella olisi mahdollista käsitellä huolehtimisvelvollisuuden siirtymättä yksittäisiä jäte-eriä ilman pidempiaikaista varastointia.

TEM:n näkemyksen mukaan yhteiskunnan kokonaisedun kannalta on tarkoituksenmukaista, että kaikki Suomessa syntyneet ydinjätteet ja muut radioaktiiviset jätteet käsitellään, varastoidaan ja myöhemmin lopusijoitetaan turvallisesti. Suomessa ydinjätehuolto on hyvin järjestetty ja lupaehto antaisi mahdollisuuden myös niiden vähäisten matala- ja keskiaktiivisten jäte-erien käsittelyn ja varastoinnin, jotka ovat syntyneet luvanvaraisen toiminnan seurauksena ydinvoimalaitosten ulkopuolella ja joilla ei tällä hetkellä ole olemassa jätehuollon ratkaisua.

---

¹ Huolehtimisvelvollisuudella tarkoitetaan YEL 9 §:n ja säteilylain (592/1991) 50 ja 51 §:n mukaista huolehtimisvelvollisuutta

Outi Slant
Linda Kumpula

Päätösluonnos
12.6.2018

Liite 2
TEM/2555/08.04.01/2016 1/7

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMINEN TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ:N OLKILUODON YDINVOIMALAITOKSEN LAITOSYKSIKÖIDEN OLKILUOTO 1 JA 2 KÄYTTÖLUVAN UUSINNASSA

Tausta

Teollisuuden Voima Oyj pyysi 29.6.2016 työ- ja elinkeinoministeriölle osoitetussa kirjeessään (TVO-10814) sekä sitä täydentävässä kirjeessään 26.9.2016 työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kannanottoa sille, katsotaanko ydinenergiain (990/1987) 20 §:n mukaisen käyttöluvan uusiminen olemassa oleville Teollisuuden Voima Oyj:n laitosten Olkiluoto 1 (OL1) sekä Olkiluoto 2 (OL2) sellaiseksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, jäljempänä 'YVA-laki') 4 §:n tarkoittamaksi jo toteutetun hankkeen muutokseksi, joka edellyttää ympäristövaikutusten arviointia YVA-lain perusteella.

Työ- ja elinkeinoministeriön teki YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena päätöksen 16.11.2016 (TEM/1332/08.04.01/2016), jossa se katsoi, ettei Olkiluoto 1 ja 2- ydinvoimalaitosten haettava uusi käyttöluva ole hankkeesta käytettävissä olevien tietojen perusteella YVA-lain, YVA-direktiivin tai Espoon sopimuksen tarkoittama hanke, johon sovellettaisiin ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kyse ei myöskään ole YVA-lain 4 §:n tarkoittamasta jo toteutetun hankkeen olennaisesta muutoksesta tai muusta muutoksesta, joka aiheuttaisi merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon tai muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi, ja joka siten edellyttäisi uutta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Päätös koski tilannetta, jossa uutta käyttöilupaa haettaessa ei ollut tarkoitus hakea merkittäviä muutoksia lupaan tai lupaehtoihin verrattuna voimassa olevaan käyttölupa.

TVO jätti valtioneuvostolle 26.1.2017 hakemuksen OL1 ja 2 käyttämisestä, ja sitä täydennettiin 5.6.2017. Hakemuksesta on järjestetty kuuleminen 1.2.–15.5.2017 ja sen täydennyksestä 19.6. –

15.8.2017. Aiemmin lausuntokierroksilta saatu palaute on yksittäisiä lausuntoja lukuun ottamatta ollut myönteistä. Lausunnot ovat nähtävillä työ- ja elinkeinoministeriön [verkkosivuilla](#).

Hakemuksen täydennyksen tarkoituksen oli selventää TEM:ön kanssa käytyjen keskustelujen perusteella Olkiluodon ydinlaitosten jätehuollon suunnitelmia. Täydennyksellä ei haettu muutosta ydinjätettä tuottavaan toimintaan vaan ydinaineiden ja ydinjätteiden hallussapitoa, tuottamista, käsittelyä ja varastointia koskevat raja-arvot ilmoitettiin toiminnan ja valvonnan kannalta aiempaa tarkoituksenmukaisemmalla tavalla.

Hakemuksen täydennyksessä huomioitiin lisäksi selvemmin tulevan Olkiluoto 3:n (OL3) jätehuollon liittyminen osaksi OL1 ja 2 jätteiden käsittely- ja varastointilaitoksia, OL3:n saatua siihen käyttöluvan valtioneuvoston päätöksellä. OL3:n jätehuolto on ollut mukana myös alkuperäisessä hakemuksessa. OL3:lle on haettu käyttö lupaa 15.4.2016 ja sen on tarkoitus tulla valtioneuvoston käsittelyyn vuoden 2018 aikana. Koska hakemuksen täydennyksellä (5.6.2017) ei haettu muutosta toimintaan ei siitä sen vuoksi tehty erillistä YVA-lain 6 §:n mukaista yksittäistapauspäätöstä.

Teollisuuden Voima Oyj:n Olkiluoto 1 ja 2 laitossyksiköiden ydinenergialain 20 §:n mukainen nykyinen käyttö lupa päättyy 31.12.2018.

Lupaehtoa koskeva ehdotus

Työ- ja elinkeinoministeriö on lupapäätöksen valmistelun yhteydessä katsonut, että lupaan voidaan ydinenergialain asettamissa puitteissa kirjoittaa matala- ja keskiaktiivisen ydinjätteen ja muun radioaktiivisuudeltaan sitä vastaavan jätteen huoltoa koskeva lupaehto. Sen tavoitteena on mahdollistaa matala- ja keskiaktiivisten jätteiden aikaisempaa joustavampi ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisempi käsittely ja välivarastointi, joka loisi mahdollisuuksia myös muun matala- ja keskiaktiivisen jätteen huollolle. Lupaehto kohdistuu jätteen käsittelyyn ja varastointiin, se ei koske loppusijoittamista. Lupaehto ei myöskään laajenna lupahakemuksen mukaista jätteiden enimmäismäärän rajaa, joka on 30 000 m³. Ministeriö lisää jätteiden käsittelyä ja varastointia koskevan lupaehdon myös Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitosyksikköä koskevaan lupaluonnokseen, koska Olkiluodon ydinvoimalaitosalue muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden.

Lupaehdon taustalla on se, että kansallisesti on havaittu jonkin verran haasteita joidenkin yksittäisten pienempien ydinjäte-erien ja radioaktiivisten jäte-erien huollossa, jotka syntyvät muusta kuin ydinenergian tuotannosta. Myös nämä jätteet tulisi kuitenkin saada turvallisuuden vuoksi asianmukaisesti käsiteltyä, varastoitua ja myöhemmin loppusijoitettua. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että edellä kuvatun lupaehdon lisääminen käyttö lupaan on periaatteellisesti siinä määrin merkittävä muutos 16.11.2016 päätökseen nähden, että päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen on tarpeen tehdä YVA-lain 6 §:n mukaisesti.

Lainsäädäntö

Kansallinen sääntely

Hanke on tullut vireille vuonna 2016 voimassa olleen YVA-lain voimassaoloaikana, jolloin hankkeeseen sovelletaan silloin voimassa ollutta lakia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994). Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpaneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi. Ympäristövaikutusten arviointimenetelystä arvioitavista hankkeista ja niiden muutoksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

YVA-lain 4 §:n 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Harkintaperusteista säädetään pykälän mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (713/2006, jäljempänä 'YVA-asetus') 6 §:ssä on hankeluettelo, jossa on lueteltu ne hankkeet, joihin sovelletaan arviointimenettelyä YVA-lain 4 §:n 1 momentin nojalla. YVA-asetuksen 6 §:n 7 -kohdan b-d alakohtien mukaan hankkeita, joihin sovelletaan YVA -menettelyä, ovat mm. ydinvoimalaitokset ja muut ydinreaktorit lukuun ottamatta tutkimusreaktoreita, joiden suurin sallittu jatkuva lämpöteho ei ylitä megawattia, sekä laitokset, jotka on suunniteltu säteilytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitukseen, ainoastaan radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiseen tai ainoastaan säteilytettyjen ydinpolttoainesten tai radioaktiivisen jätteen varastointiin muualla kuin tuotantopaikassa (suunniteltu pidemmäksi ajaksi kuin 10 vuodeksi). Asetuksen 6 §:n 12 kohdan mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan myös 1–11 kohdassa tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaavien hankkeiden muutoksiin.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 7 §:ssä säädetään arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa. Pykälässä säädetään niistä erityisesti tarkasteltavista ominaisuuksista, jotka on otettava huomioon harkittaessa arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa YVA-lain 4 §:n 2 momentin mukaan.

YVA-lain 6 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

EU- ja kansainvälinen sääntely

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (jäljempänä 'YVA-direktiivi') 1 artiklan 2 kohdan a) alakohdan mukaan direktiivissä tarkoitetaan: 'hankkeella': rakennustyön tai muun laitoksen tai suunnitelman toteuttamista, tai muuta luonnonympäristöön ja maisemaan kajoamista mukaan lukien maaperän luonnonvarojen hyödyntäminen.

Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan liitteessä I luetellut hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti, ellei 2 artiklan 4 kohdassa säädetystä muuta johdu.

Direktiivin liite I sisältää hankkeet, joita tarkoitetaan 4 artiklan 1 kohdassa. Liitteen 2 b) kohta sisältää ydinvoimalaitokset ja muut ydinreaktorit mukaan lukien näiden laitosten tai reaktorien purkamisen tai käytöstä poistaminen.

Liitteen 24 kohta sisältää kaikki muutokset tai laajennukset liitteessä lueteltuihin hankkeisiin, jos muutos tai laajennus itsessään vastaa liitteessä mahdollisesti vahvistettuja raja-arvoja.

Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskeva yleis-sopimus¹ (jäljempänä 'Espoon sopimus') sisältää hankkeen määritelmän 1 artiklassa, jonka mukaan 'ehdotetulla hankkeella' tarkoitetaan kaikkea toimintaa tai toiminnan huomattavaa muutosta, jonka toteuttamisesta toimivaltainen viranomainen päättää sovellettavan kansallisen menettelyn mukaisesti.

Lupaehdon lisäämistä koskeva sääntely

Ydinenergiain 54 §:n mukaan ydinenergia-alan ylin johto ja valvonta kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Lain 25 §:n mukaan valtioneuvosto voi lisätä ydinlaitoksia koskeviin lupiin ne ehdot, jotka ovat tarpeen lain 2 luvussa tarkoitettujen yleisten periaatteiden toteuttamiseksi. Lisäksi TEM voi ydinenergiain 29 §:n nojalla määrätä ydinjätehuoltovelvolliset hoitamaan jätehuoltotoimenpiteitä yhteisesti. Nyt käsillä olevassa lupaehdossa ei kuitenkaan ole kyse yhteistyöhön määrittämisestä vaan yhteistyön mahdollistamisesta lupaa hakevan yhtiön suostumuksella.

Teollisuuden Voima Oyj:n Olkiluoto 1 ja 2- laitossyksiköiden ydinenergiain mukainen nykyinen käyttö lupa

Valtioneuvosto on 20.8.1998 myöntänyt Teollisuuden Voima Oyj:lle ydinenergiain 20 §:n mukaisen luvan käyttää kahta 2500 MW:n nimellislämpötehoista ydinvoimalaitossyksikköä (Olkiluoto 1 ja 2) 31 päivään joulukuuta 2018.

Lupa koskee lisäksi Olkiluodon voimalaitoksen toimintaan kuuluvia laitospaikalla sijaitsevia käytetyn polttoaineen välivarastoa (KPA-varasto),

---

¹ ECE:n YVA-yleissopimus, Espoon sopimus, 1991 SopS 67/1997

keskiaktiivisen jätteen välivarastoa (KAJ-varasto) sekä matala-aktiivisen jätteen välivarastoa (MAJ-varasto).

YVA-menettelyt

Teollisuuden Voima Oyj on toteuttanut Olkiluodon voimalaitoksen yksiköiden 1 ja 2 termisen tehonkorotuksen yhteydessä ympäristövaikutusten arvioinnin vuonna 1996 ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisesti². Teollisuuden Voima Oyj on lisäksi selvittänyt Olkiluodon saarella suunniteltujen ja toteutettujen hankkeiden ympäristövaikutuksia YVA-lain mukaisesti rakenteilla olevan laitoksen Olkiluoto 3- hankkeen osalta vuonna 1998-1999³ ja Olkiluoto 4- hankkeen osalta vuonna 2007 – 2008⁴. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen lisäksi Teollisuuden Voima Oyj on vuosina 2008–2009 toteuttanut osana Olkiluoto 4- hankkeen valmistelua luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin neljän ydinvoimalaitosyksikön yhteisvaikutuksista Rauman saariston Natura-alueeseen⁵.

Olkiluoto 3 ja Olkiluoto 4 -hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on arvioitu ympäristövaikutuksia kokonaisuutena, ja arvioinneissa on otettu huomioon myös olemassa olevat laitokset Olkiluoto 1 sekä Olkiluoto 2 sekä niiden ympäristövaikutukset. Olkiluoto 3 ja 4 osalta tehdyissä arvioinneissa käytetyt tiedot koskevat suuria ydinvoimalaitoksia (noin kaksinkertaisia teholtaan verrattuna Olkiluoto 1 ja 2 laitoksiin), joiden lämpöteho ja ympäristövaikutukset ovat merkittäviä. Laitosten suurimman ympäristövaikutuksen on todettu liittyvän niiden jäähdytysvesivirtaama oli Olkiluoto 3 -hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan 120 m³/s, josta Olkiluoto 1 ja 2:n osuus oli 60 m³/s eli puolet. Olkiluoto 4 -hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa jäähdytysvesivirtaama arvioitiin olevan vielä kolmanneksen suurempi eli 180 m³/s. Teollisuuden Voima Oyj luopui vuonna 2015 Olkiluoto 4 -voimalaitoshankkeen toteuttamisesta.

Teollisuuden Voima Oyj on toteuttanut useita toimenpiteitä, joilla on merkittävä vaikutus lämpökuorman ympäristövaikutusten hallitsemiseksi. Esimerkiksi Kuusisenmaan salmi on suljettu mahdollisten haitallisten takaisinkiertojen estämiseksi.

Lausunnot

Päätösluonnoksesta on pyydetty lausunnot lupaehtoa koskevan kuulemismenettelyn yhteydessä erityisesti ympäristöministeriöltä, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta, Säteilyturvakeskukselta, Eurajoen kunnalta ja Teollisuuden Voima Oyj:ltä.

Päätös

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo edelleen, että sen 16.11.2016 tekemä päätös ydinvoimalaitoksen käyttöiän jatkamisesta on myös nykyisessä tilanteessa perusteltu. TEM katsoo, että päätöksessä esitetyillä perus-

² Ympäristövaikutusten arviointiselostus 1.11.1996, kauppa- ja teollisuusministeriön lausunto 22.4.1997

³ Ympäristövaikutusten arviointiselostus 30.8.1999, kauppa- ja teollisuusministeriön lausunto 17.2.2000

⁴ Ympäristövaikutusten arviointiselostus 14.2.2008, työ- ja elinkeinoministeriön lausunto 19.6.2008

⁵ Teollisuuden Voima Oyj:n Natura-arviointi, Ramboll 82122257, 29.9.2009

teilla kyse ei ole sellaisesta YVA-lain 4 §:n tarkoittamasta hankkeesta tai hankkeen olennaisesta muutoksesta tai muusta muutoksesta, joka edellyttäisi uutta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Päätös koski tilannetta, jossa uuteen käyttöluupaun tai lupaehtoihin ei ole ollut tarkoitus hakea merkittäviä muutoksia nykyiseen käyttöluupaun verrattuna. Tästä syystä on tarpeen erikseen päättää ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta myös uuden laajemman lupaehtojen osalta osana käyttöä jatkamista.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että valtioneuvoston käsiteltäväksi tulevien käyttöluupien haettua laajempi lupaehto ei ole sellainen YVA-lain 4 §:n tarkoittama hankkeen olennainen muutos, josta saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että käyttöluupihakemuksen täydentämisellä ei ole haettu muutosta toimintaan, minkä vuoksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei tule tehdä myöskään tämän vuoksi.

Perustelut

Käyttöä jatkamista koskevat 16.11.2016 päätöksessä esitetyt perustelut pätevät myös tässä tilanteessa.

Käyttöluupihakemuksen täydennyksellä on haettu joustavuutta jätehuollon toteuttamiseen. Täydennyksellä ei ole haettu muutosta laitosten toimintaan, eikä sillä siten voida katsoa olevan ympäristövaikutuksia.

Haettua laajemman lupaehtojen lisääminen käyttöluupiin ei ole sellainen hankkeen muutos, joka kooltaan vastaisi YVA-asetuksen 6 §:n 7 kohdan b-d alakohdissa tarkoitettuja hankkeita. Lupaehtojen lisääminen ei myöskään aiheuta YVA-asetuksen 6 §:n 7 kohdan b-d alakohdissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Lupaehtojen lisäämisestä ei seuraa rakennustöitä, alueen fyysistä oloa muuttavia töitä, eikä kyse ole luonnonympäristöön tai maisemaan kajoamisesta.

Yleisesti ottaen ympäristövaikutukset ydinjätteistä ja radioaktiivisista jätteistä liittyvät niiden radioaktiivisuuteen ja jätteen huoltoon yleisesti liittyviin toimiin. Lupaehtojen lisäyksen myötä Olkiluodon laitoksilla käsiteltävien ja välivarastoitavien jätteiden määrä kasvaisi vain vähän uudella lupajaksolla siinä tilanteessa, että TVO ottaisi laitokselle käsiteltäväksi ja välivarastoitavaksi lupaehtojen määritellyt ydinvoimalaitosten ulkopuolisia jätteitä. Tällä hetkellä on hyvin tiedossa se, minkä verran käsittelyreittiä vailla olevia jätteitä Suomessa on. Määrät ovat pieniä erityisesti suhteutettuna voimalaitosten tavanomaisessa toiminnassa syntyvän jätteen määrään nähden. Lupaehtojen mahdollistama toiminta ei myöskään yhdessä muiden voimalaitosalueella olevien hankkeiden osalta⁶ aiheuta yhteisvaikutuksiltaan merkittäviä muutoksia.

Lupaehtojen lisäyksen myötä ei synny uusia jäte-eriä vaan sen tarkoituksena on mahdollistaa jo olemassa olevien jäte-erien hoitaminen turvalli-

---

⁶ Hankkeissa on huomioitu OL1 ja 2 käyttöä jatkaminen, OL3 käytön aloittaminen ja Posiva Oy:n kapealointi- ja loppusijoituslaitos

sella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Yksittäisten uusien jäte-erien käsittely ja välivarastointi ei aiheuta muutoksia onnettomuusriskeihin, eikä aktiivisuusmäärä kasvaisi merkittävästi. Yleisesti ottaen matala- ja keskiaktiivisen jätteen käsittelyriskit ovat vähäiset. Lupaehdon lisäämisellä ei ole vaikutusta luonnonvarojen käyttöön, maankäyttöön, alueen luonnonvarojen suhteelliseen runsauteen, laatuun ja uudistumiskykyyn tai luonnon sietokykyyn.

Lupaehdon lisäämisen vaikutukset rajoittuvat jätteen käsittely- ja varastointipaikkoihin, eikä lupaehdon lisäämisellä siten ole esimerkiksi valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia. Lupaehdon toteutuessa sillä olisi kuitenkin myönteisiä vaikutuksia sen suhteen, että jätteiden käsittelyä ja varastointia pystyttäisiin jatkossa keskittämään enemmän suurempiin yksiköihin, joissa on käsittelylle ja varastoinnille tarkoituksenmukaiset laitteistot, menettelyt sekä korkeatasoinen osaaminen.

Edellä esitetyillä perusteilla voidaan katsoa, että lupaehdon lisäämisellä ei ole YVA-lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja hankkeita tai niiden muutoksia laadultaan tai laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Sovellettavat säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994, 4 ja 6 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta selviää, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

